

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZSM/500/4 /2010/AJ

Warszawa, 25 czerwca 2010 roku

**Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Szanowny Panie Ministrze,

napływają do mnie skargi przebywających w strzeżonych ośrodkach cudzoziemców, iż pozostające pod ich opieką dzieci nie mogą korzystać z prawa do nauki oraz wykonywać obowiązku szkolnego. Ze skarg tych wynika, że z momentem umieszczenia cudzoziemskich dzieci w strzeżonych ośrodkach przerwana zostaje ich dotychczasowa edukacja, bowiem nie mogą uczęszczać na zajęcia szkolne poza ośrodkiem, zaś władze ośrodka nie organizują tego typu zajęć na terenie placówek.

Zgodnie z postanowieniami art. 94 a ust. 1 i 1 a ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572), osoby niebędące obywatelami polskimi, a podlegające obowiązkowi szkolnemu, korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Prawo cudzoziemskich dzieci do nauki wynika także z ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o Prawach Dziecka (art. 28 ust. 1 w zw. z art. 2 Konwencji). Tymczasem w katalogu uprawnień, przysługujących cudzoziemcom, umieszczonym w ośrodkach strzeżonych – określonym w art. 117 ustawy z 13 czerwca 2003 roku o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694) – nie wymieniono prawa małoletnich dzieci do nauki i oświaty. Uniemożliwia im to edukację, oznaczając jednocześnie dyskryminowanie ich w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10 a ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra o zbadanie problemu i – w przypadku potwierdzenia przekazywanych mi sygnałów – rozważenie możliwości przygotowania stosownej nowelizacji art. 117 ustawy o cudzoziemcach.

Z wyrazami szacunku
Marek Michalak

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Warszawa, dnia 27 lipca 2010 roku

BMP-0748-2/10/AK

Pan
Marek MICHALAK

Rzecznik Praw Dziecka

Mamowy Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 25 czerwca 2010 roku (sygn. [REDAKTED])
w sprawie możliwości korzystania przez dzieci cudzoziemców przebywających w strzeżonych ośrodkach z prawa do nauki oraz wykonywania obowiązku szkolnego, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku *o cudzoziemcach* (t.j.: Dz. U. z 2006 roku Nr 234, poz. 1694 z późn. zm.) umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia następuje na mocy postanowienia sądu.

Zarówno w ustawie, jak i w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 2004 roku *w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty w celu wydalenia oraz regulaminu organizacyjno - porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia* (Dz. U. Nr 190, poz. 1953) brak jest regulacji dotyczących możliwości realizowania obowiązku szkolnego.

W stanowisku prezentowanym dotychczas przez Komendę Główną Straży Granicznej, opartym na stanowisku Departamentu Prawnego Ministerstwa Edukacji i Nauki z dnia 30 stycznia 2006 roku, w omawianej sprawie wskazywano, iż małoletni cudzoziemcy nie mają obowiązku uczęszczania do szkoły i innych instytucji systemu oświaty. Zostało im natomiast zagwarantowane prawo do korzystania z nauki i opieki w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach.

Należy zaznaczyć, że praktyczna możliwość zapewniania nieletnim cudzoziemcom w strzeżonym ośrodku nauki, ze względu na specyfikę miejsca, stanowi zagadnienie niezwykle skomplikowane. Cudzoziemcy umieszczeni w strzeżonym ośrodku na podstawie postanowienia sądu, podlegają stałemu nadzorowi funkcjonariuszy Straży Granicznej. W przypadku skierowania dziecka cudzoziemca do placówki szkolnej usytuowanej poza ośrodkiem, niezbędna byłaby kontynuacja wspomnianego nadzoru, co w praktyce oznaczałoby konieczność przebywania dziecka w placówce szkolnej w obecności funkcjonariusza.

W strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców prowadzone są zajęcia dydaktyczno - wychowawcze realizowane na podstawie rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 23 grudnia 2008 roku *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2009 roku Nr 4, po. 17) oraz z dnia 1 lutego 2007 roku *w sprawie ramowego programu kursów języka polskiego dla*

uchodźców (Dz. U. Nr 35, poz. 221). Zajęcia prowadzone są przez personel posiadający odpowiednie przygotowanie pedagogiczne i ukierunkowane są na potrzeby dzieci aktualnie przebywających w ośrodku. Systematycznie prowadzona jest nauka języka polskiego, matematyki, przyrody z elementami geografii Polski i świata. Dodatkowo organizowane są zajęcia plastyczne oraz rekreacyjno- sportowe.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w chwili obecnej trwają prace nad założeniami gruntownej nowelizacji ustawy *o cudzoziemcach*, która, m.in. będzie miała na celu wdrożenie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 roku *w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich* (Dz. U. UE. L. Nr 348, poz. 98 z dnia 24 grudnia 2008 roku). W związku z powyższym nastąpi również wdrożenie art. 17 "Stosowanie środka detencyjnego wobec małoletnich i rodzin", stanowiącego w ust. 3, że: „Małoletni przebywający w ośrodku detencyjnym mają możliwość uczestniczenia w wolnym czasie w zajęciach, w tym w grach, zabawach i zajęciach rekreacyjnych odpowiednich do ich wieku oraz, w zależności od długości ich pobytu, mają dostęp do edukacji”.

Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji planuje zorganizowanie spotkania z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Komendy Głównej Straży Granicznej w celu szczegółowego omówienia poruszanej w wystąpieniu problematyki.

M. Lewandowski

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Piotr BRACHAŃCZYK
Podsekretarz Stanu